

การสำรวจ ติดตามสถานการณ์โรคใบต่าง
การประเมินพื้นที่ระบาด การรายงานสถานการณ์การระบาด
และมาตรการจัดการโรคใบต่างมันสำปะหลัง

โดย นางสาวสุนนา สิมาสฤษฎ์

ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช

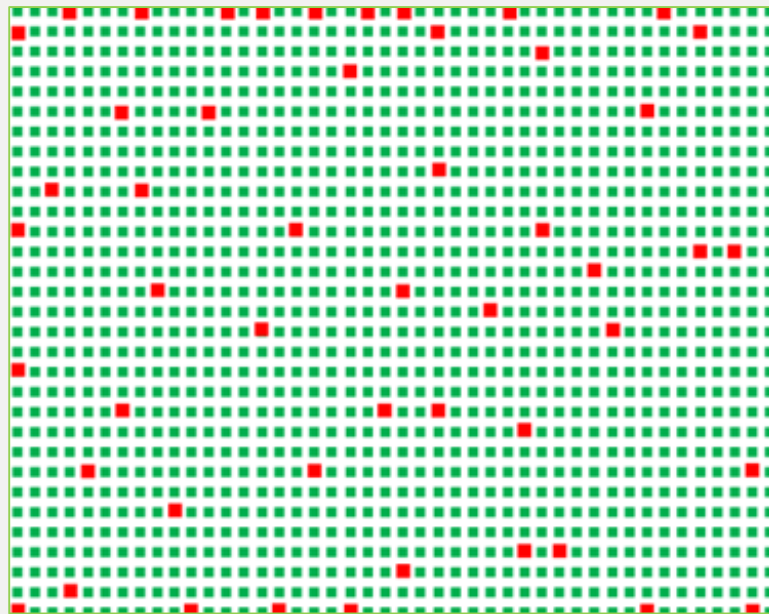
เกณฑ์การประเมินพื้นที่ระบาด ของโรคใบด่างมันสำปะหลัง

เกณฑ์การประเมินพื้นที่ระบาด

เริ่มพบการระบาด

- กรณีพบต้นเป็นโรคใบด่างกระจายทั่วแปลง

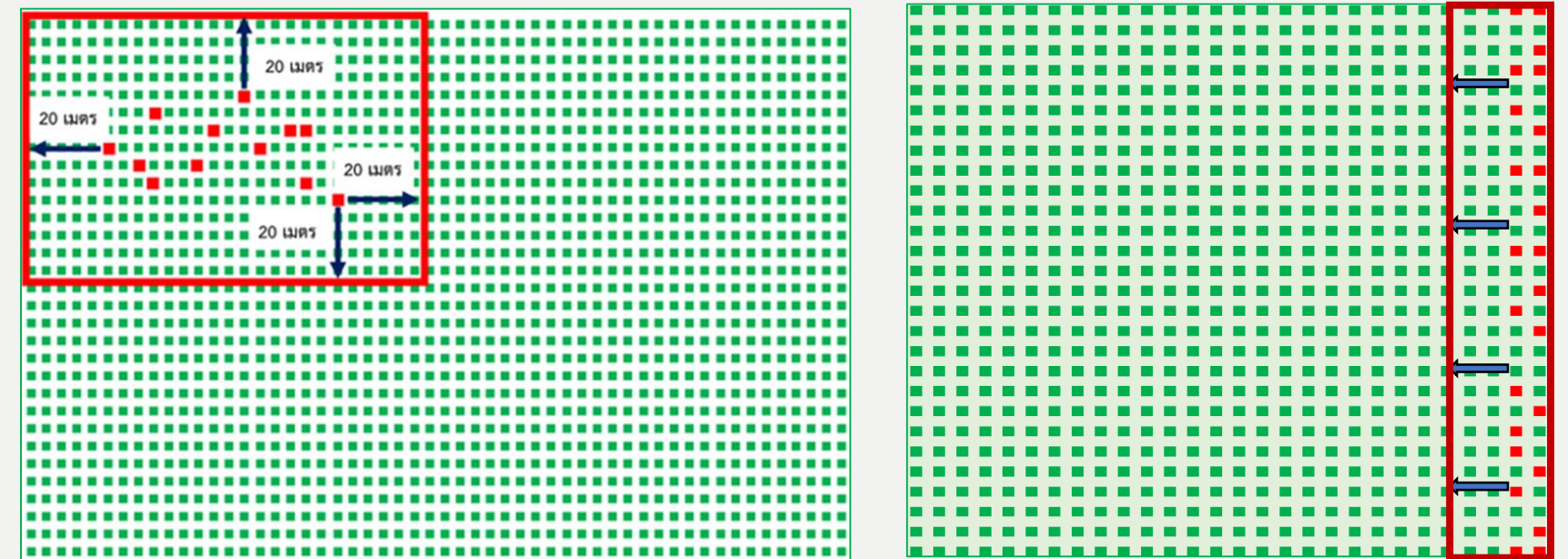

พื้นที่ระบาดเท่ากับพื้นที่ปลูก

สัญลักษณ์

- ต้นมันสำปะหลัง
- ต้นที่เป็นโรคใบด่างมันสำปะหลัง
- พื้นที่ระบาดโรคใบด่างมันสำปะหลัง
- ระยะ 20 เมตรจากต้นที่เป็นโรค

- กรณีพบต้นเป็นโรคใบด่างเป็นหย่อม ๆ หรือบริเวณมุมใดมุมหนึ่ง

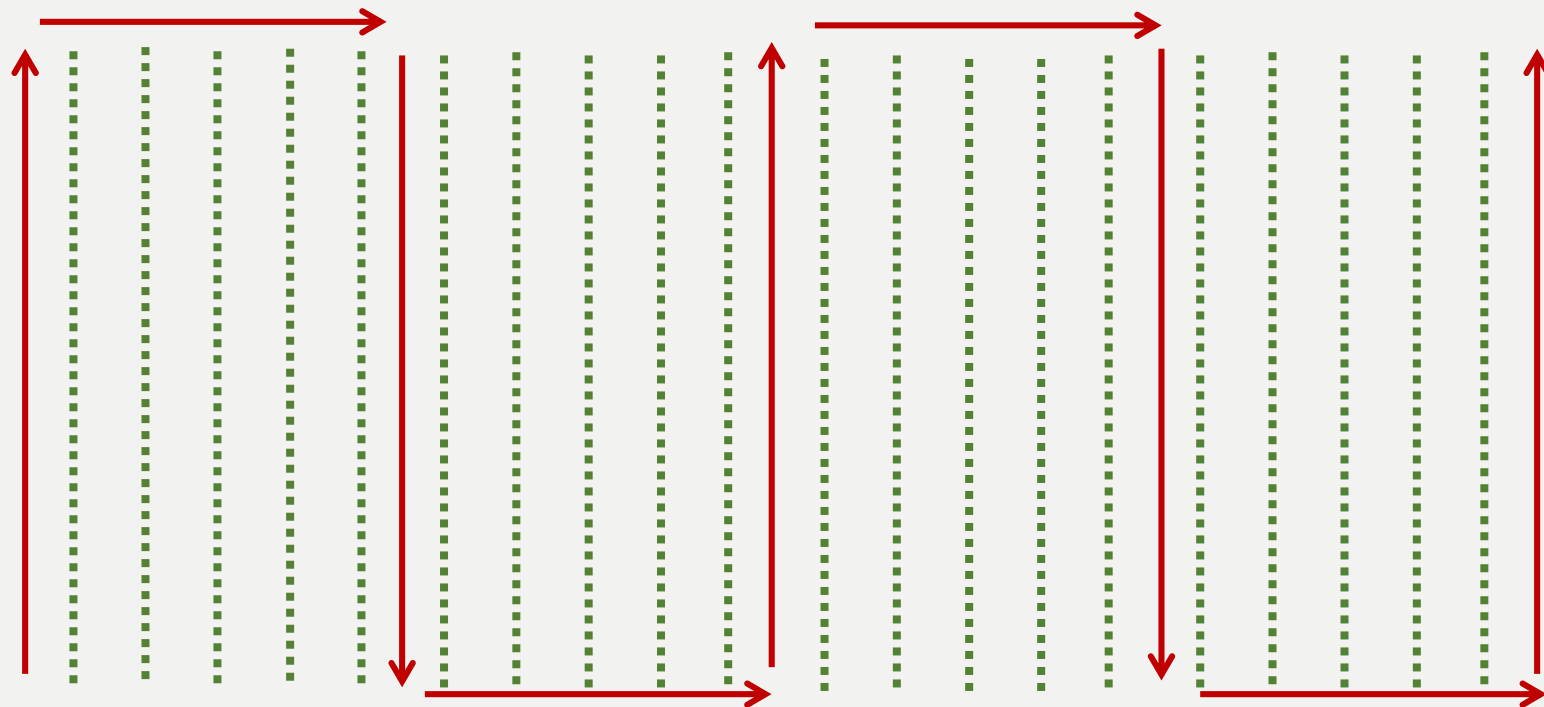
แบ่งขอบเขตย่อยของแปลงในบริเวณที่พบโรคในรัศมี 20 เมตร โดยประมาณจากจุดที่พบต้นเป็นโรค เพื่อประมาณพื้นที่ในขอบเขตย่อยนั้นเป็นพื้นที่ระบาด โดยคิดเป็นสัดส่วนหรือร้อยละเทียบกับพื้นที่ปลูก (กรณีนี้หากพื้นที่ปลูก เท่ากับ 4 ไร่ พบพื้นที่ระบาดประเมินได้ ร้อยละ 25 ของพื้นที่ปลูก จึงประมาณได้ว่าพื้นที่ระบาด เท่ากับ 1 ไร่)

พื้นที่พบโรคใบด่างมันสำปะหลังน้อย

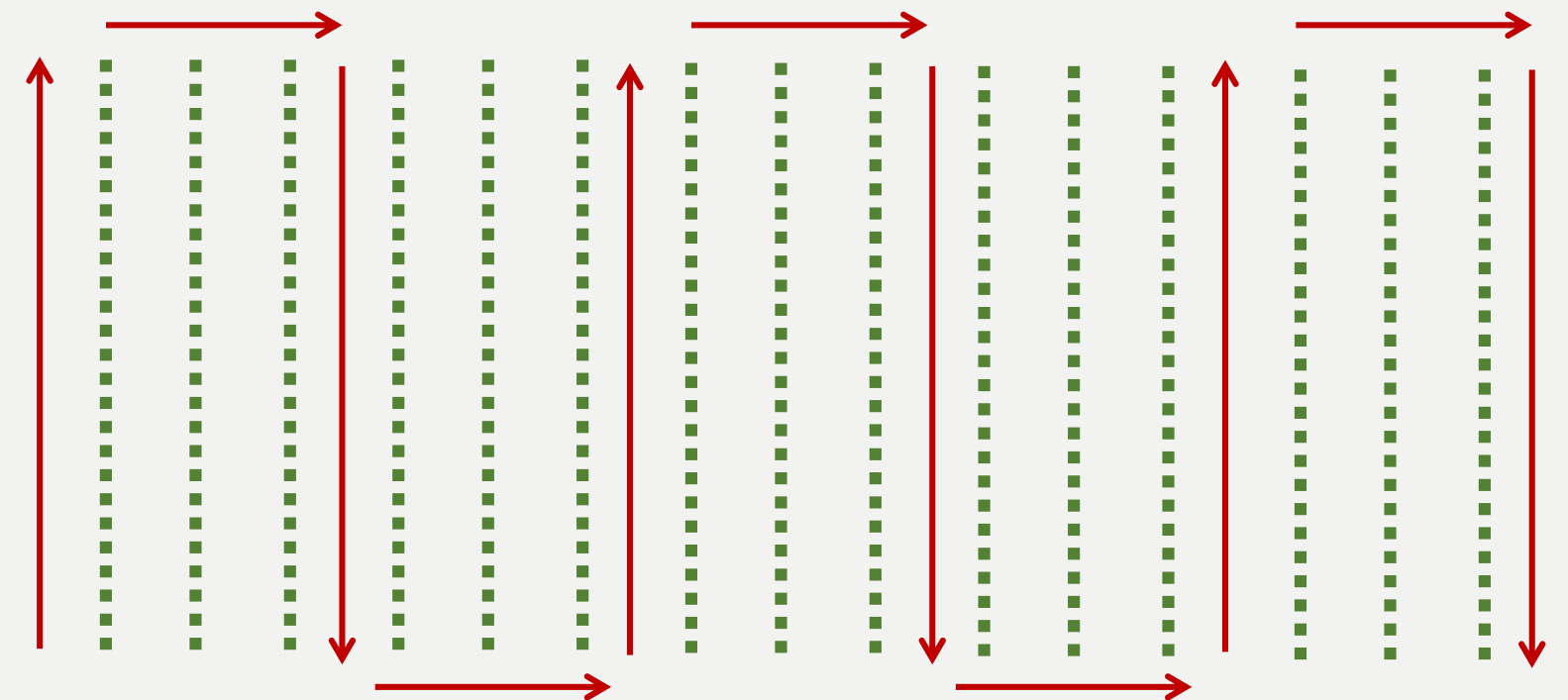
เดินสำรวจแปลงปลูกมันสำปะหลังทุกแปลงรูปตัวยู (U)

- การเดินสำรวจแปลงปลูกมันสำปะหลัง
อายุน้อยกว่า 4 เดือน เดินสำรวจ 1 แถว เว้น 5 แถว

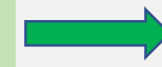
- การเดินสำรวจแปลงปลูกมันสำปะหลัง
อายุตั้งแต่ 4 เดือนเดินสำรวจ 1 แถว เว้น 3 แถว

การคัดเลือกแปลงพันธุ์มันสำปะหลังสะอาด และทนทานโรคใบด่าง

1. **เลือกพันธุ์** : ระยอง 72 เกษตรศาสตร์ 50 หัวยิบ 60 อิทธิ 1 อิทธิ 2 อิทธิ 3 และพันธุ์อื่น ๆ ที่หน่วยงานวิชาการรับรองพันธุ์ ยกเว้น ระยอง 11 และ CMR 89
2. **แบบประเมินแปลงพันธุ์**
3. **ความถี่ของการประเมิน 3 ครั้ง**
ครั้งที่ 1 อายุมันสำปะหลัง 2 – 4 เดือน
ครั้งที่ 2 อายุมันสำปะหลัง 4 – 6 เดือน
ครั้งที่ 3 อายุมันสำปะหลังก่อนเก็บเกี่ยว 1 เดือน

พื้นที่พบโรคใบด่างมันสำปะหลังมาก

การสุ่มเก็บข้อมูลตามหลักสถิติ

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด

n

N

2. กำหนดขนาดของตัวอย่างใช้ตามสูตร/ตาราง Yamane

3. สุ่มเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling)

4. หาอัตราการเกิดโรคจากกลุ่มตัวอย่าง

5. ประเมินการเทียบกลับกับประชากร

พื้นที่พบโรคใบด่างมันสำปะหลังมาก

การสุ่มเก็บข้อมูลตามหลักสถิติ

1. กำหนดจำนวนเกษตรกรตัวอย่าง

1.1 สูตรการคำนวณของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

ตัวอย่าง เช่น

$$N = \frac{300}{1 + 300 (0.1)^2}$$

$$= 75 \text{ ราย}$$

1.2 ตาราง Taro Yamane ที่คำนวณแบบสำเร็จรูปในแต่ละระดับความคลาดเคลื่อน

ขนาดประชากร	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ขนาดความคลาดเคลื่อน (e)					
	±1%	±2%	±3%	±4%	±5%	±10%
500	*	*	*	*	222	83
1,000	*	*	*	385	286	91
1,500	*	*	638	441	316	94
2,000	*	*	714	476	333	95
2,500	*	1250	769	500	345	96
3,000	*	1364	811	517	353	97
3,500	*	1458	843	530	359	97
4,000	*	1538	870	541	364	98
4,500	*	1607	891	549	367	98
5,000	*	1667	909	556	370	98
6,000	*	1765	938	566	375	98
7,000	*	1842	959	574	378	99
8,000	*	1905	976	580	381	99
9,000	*	1957	989	584	383	99
10,000	5000	2000	1000	588	385	99
15,000	6000	2143	1034	600	390	99
20,000	6667	2222	1053	606	392	100
25,000	7143	2273	1064	610	394	100
50,000	8333	2381	1087	617	397	100
100,000	9091	2439	1099	621	398	100
∞	10000	2500	1111	625	400	100

* หมายถึง ขนาดตัวอย่างไม่เหมาะสมที่จะ assume ให้เป็นการกระจายแบบปกติ จึงไม่สามารถใช้สูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้

ตัวอย่าง

จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 525,243.75 ไร่ อำเภอเลาขวัญ เป็นอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมากที่สุด คือ 118,998.50 ไร่ มีจำนวนเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 7,623 ราย (ข้อมูลจากรายงานในระบบรายงานสถานการณ์ระดับศัตรูพืชของพืชเศรษฐกิจหลัก)

ลำดับ	จังหวัด	พื้นที่ยื่นต้น	
		ไร่	ราย
	จ.กาญจนบุรี	525,243.75	29,944
1	อ.เมืองกาญจนบุรี	47,602.00	1,625
2	อ.ไทรโยค	96,893.00	5,678
3	อ.บ่อพลอย	60,241.00	2,406
4	อ.ศรีสวัสดิ์	9,240.00	800
5	อ.ท่ามะกา	341.25	25
6	อ.ท่าม่วง	16,885.00	1,153
7	อ.ทองผาภูมิ	42,721.00	5,049
8	อ.สังขละบุรี	2,860.00	210
9	อ.พนมทวน	30,827.00	1,829
10	อ.เลาขวัญ	118,998.50	7,623
11	อ.ด่านมะขามเตี้ย	14,749.00	917
12	อ.หนองปรือ	26,909.00	1,288
13	อ.ห้วยกระเจา	56,977.00	1,341

จังหวัด	พื้นที่ยื่นต้น	
	ไร่	ราย
อ.เลาขวัญ	118,998.50	7,623.00
ต.เลาขวัญ	11,762.00	917
ต.หนองโสน	9,565.50	964
ต.หนองปรือ	17,212.00	801
ต.หนองปลิง	13,695.00	1685
ต.หนองนกแก้ว	14,509.50	833
ต.ทุ่งกระบี่	25,524.00	1254
ต.หนองฝ้าย	26,730.50	1169

กำหนดจำนวนเกษตรกรตัวอย่าง ได้ 2 แนวทาง ดังนี้
(1.1) คำนวณจากสูตรของ Taro Yamane

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\
 &= \frac{7,623}{1 + (7,623)(0.10)^2} \\
 &= \frac{7,623}{77.23} \\
 &= 98.7 \text{ หรือเท่ากับ } 99 \text{ ราย}
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในอำเภอเลาขวัญ

2. หาร้อยละการระบาดของโรค และร้อยละของเกษตรกรที่พบการระบาดจากกลุ่มเกษตรกร

ร้อยละพื้นที่ระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง

$$\begin{aligned}
 &= \frac{\text{พื้นที่ระบาด}}{\text{พื้นที่ปลูก}} \times 100 \\
 &= \frac{885}{1,485} \times 100 \\
 &= 59.6
 \end{aligned}$$

ร้อยละของเกษตรกรที่พบการระบาด

$$\begin{aligned}
 &= \frac{\text{จำนวนเกษตรกรที่พบการระบาดในแปลง}}{\text{จำนวนเกษตรกรตัวอย่าง}} \times 100 \\
 &= \frac{70}{99} \times 100 \\
 &= 70.7
 \end{aligned}$$

ตาราง การจัดสัดส่วนของเกษตรกรตัวอย่างตามสัดส่วนพื้นที่ปลูกของแต่ละตำบล

ตำบล	จำนวนเกษตรกร ผู้ปลูกมันสำปะหลัง (ราย)	จำนวนตัวอย่าง เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูกของ เกษตรกร ตัวอย่าง	พื้นที่ระบาด ของเกษตรกร ตัวอย่าง	จำนวนเกษตรกร ที่พบการระบาด ในแปลง (ราย)
เลาขวัญ	917	12	180	107	8
หนองโสน	964	13	195	116	9
หนองปรือ	801	10	150	90	7
หนองปลิง	1,685	22	330	197	15
หนองนกแก้ว	833	11	165	98	8
ทุ่งกระบี่	1,254	16	240	143	12
หนองฝ้าย	1,169	15	225	134	11
รวม	7,623	99	1,485	885	70
เปอร์เซ็นต์การระบาด					

3. หาร้อยละการระบาดและจำนวนเกษตรกรที่พบการระบาดในแปลง ของทั้งอำเภอ

$$\begin{aligned}
 - \text{พื้นที่ระบาดทั้งอำเภอ (ไร่)} &= \text{พื้นที่ปลูกทั้งอำเภอ} \times \text{ร้อยละการระบาด} \\
 &= 118,988.50 \times 59.6(\%) \\
 &= 70,923.11 \text{ ไร่}
 \end{aligned}$$

- จำนวนเกษตรกรที่มีพื้นที่ระบาดทั้งอำเภอ

$$\begin{aligned}
 &= \text{จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังทั้งอำเภอ} \times \text{ร้อยละของเกษตรกรที่พบการระบาดในแปลง} \\
 &= 7,623 \times 70.7(\%) \\
 &= 5,390 \text{ ราย}
 \end{aligned}$$

รายงานในระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการรักษาพืช และจัดการดินปุ๋ย

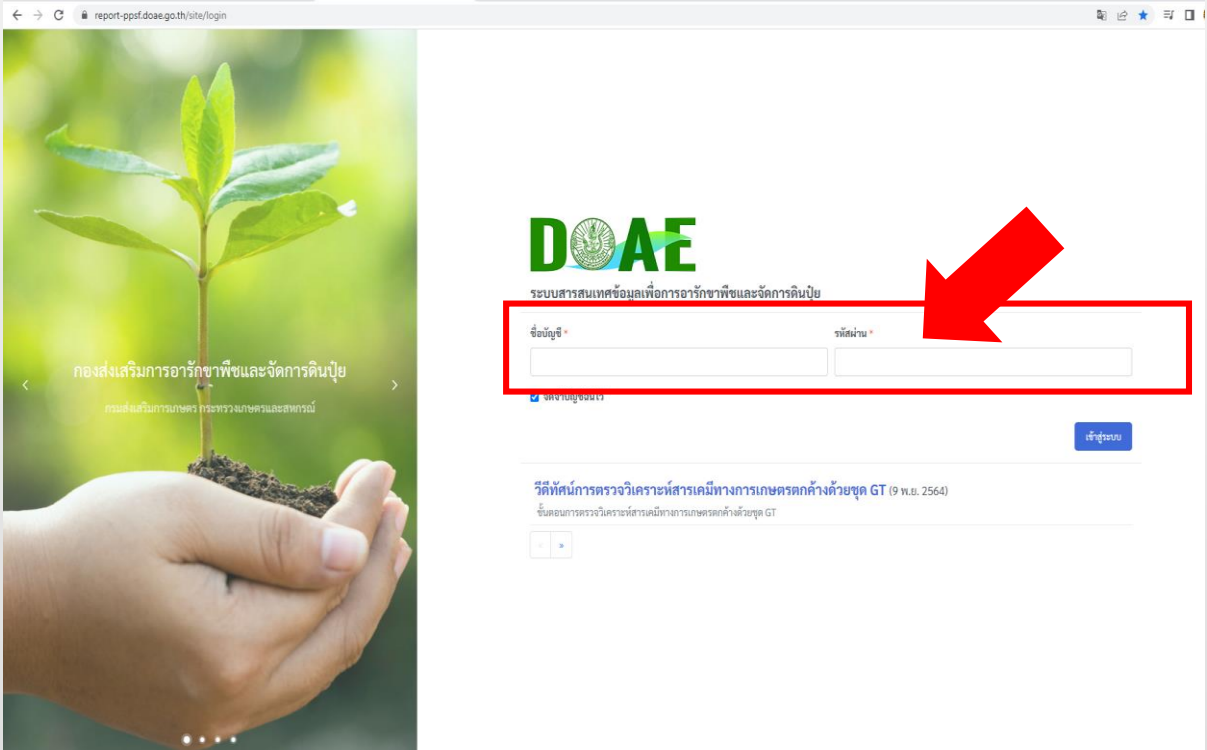

ระบบรายงานสถานการณ์ระบาดศัตรูพืช
ของพืชเศรษฐกิจหลัก

รายงานข้อมูลในระบบรายงานสถานการณ์ระบาดศัตรูพืช
ของพืชเศรษฐกิจหลัก

<https://report-ppsf.doae.go.th>

ภายในวันพุธ สัปดาห์ที่ 2 และสัปดาห์ที่ 4 ของเดือน

ปฏิทิน
การรายงานข้อมูลสถานการณ์ระบาดศัตรูพืช ฯ

เดือน สิงหาคม 2568						
อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

เดือน พฤศจิกายน 2568						
อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

เดือน กันยายน 2568						
อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

เดือน ธันวาคม 2568						
อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

เดือน ตุลาคม 2568						
อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

สัปดาห์ที่ต้องรายงาน

เมนูหลัก

หน้าแรก

1

บันทึกข้อมูล

คลังเอกสาร

รายงาน

ออกจากระบบงาน

รายงานการระบาดศัตรูพืช

2

ชนิดพืช

มันสำปะหลัง

พันธุ์พืช

*** พันธุ์ KU50

3

4

กลุ่มศัตรูพืช

โรคพืช

ศัตรูพืช

โรคใบด่างมันสำปะหลัง

5

พ.ศ. 2567

สัปดาห์ที่ 27

วันพฤหัสบดีที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ถึง วันพุธที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2567

มกราคม					กุมภาพันธ์				มีนาคม				เมษายน				พฤษภาคม					มิถุนายน					กรกฎาคม					สิงหาคม				กันยายน		
3	10	17	24	31	7	14	21	28	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28	4	11	18	
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	📅	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

ส่งออกไฟล์:

1. เลือกเมนู “บันทึกข้อมูล”

2. เลือก “ชนิดพืช”

3. เลือก “พันธุ์พืช”

4. เลือก “กลุ่มศัตรูพืช”

5. เลือก “ศัตรูพืช”

แบบบันทึกข้อมูลการระบาด
ชนิด น้ำส่ำปะหลัง พันธุ์ พันธุ์ KU50 / โรคใบด่างมันส่ำปะหลัง
อ.แก้งสนามนาง จ.นครราชสีมา
วันพฤหัสบดีที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ถึง วันพุธที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2567
สถานะรายการ : บันทึกข้อมูล

หมายเหตุ : เพื่อความถูกต้องรอบด้านของข้อมูล อย่าลืมกดปุ่มบันทึกข้อมูล ด้านล่างขวามือของแบบฟอร์ม ด้วยนะคะ

ตำบล	พื้นที่ต้นตอ บริเวณท้องถิ่น			พื้นที่ต้นตอ								มีการ ระบาด	พื้นที่ระบาด								บันทึก การ ช่วยเหลือ
	ระบบ	ทุกระยะ การเจริญ เติบโต		< 3 เดือน		3 - 5 เดือน		6 - 8 เดือน		> 8 เดือน			< 3 เดือน		3 - 5 เดือน		6 - 8 เดือน		> 8 เดือน		
		ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย		ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	
ต.แก้งสนามนาง	รศ.		สัปดาห์นี้	3.00	1	100.00	9	69.00	22	0.00	0	☒	0.00	0	7.00	4	0.00	0	0.00	0	
	ทศ.		สัปดาห์ที่ผ่านมา	3.00	1	100.00	9	69.00	22	0.00	0		0.00	0	7.00	4	0.00	0	0.00	0	
ต.โนนสำราญ	รศ.		สัปดาห์นี้	13.00	3	847.00	92	85.00	18	0.00	0	☐	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	
	ทศ.		สัปดาห์ที่ผ่านมา	13.00	3	847.00	92	85.00	18	0.00	0		0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	
ต.บึงพะไล	รศ.		สัปดาห์นี้	274.00	54	13,529.00	860	78.00	5	0.00	0	☒	0.00	0	15.00	7	0.00	0	0.00	0	
	ทศ.		สัปดาห์ที่ผ่านมา	274.00	54	13,529.00	860	78.00	5	0.00	0		0.00	0	15.00	7	0.00	0	0.00	0	
ต.บึงคำไธสง	รศ.		สัปดาห์นี้	52.00	8	634.00	55	15.00	2	0.00	0	☐	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	
	ทศ.		สัปดาห์ที่ผ่านมา	52.00	8	634.00	55	15.00	2	0.00	0		0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	
ต.สีตุ๊ก	รศ.		สัปดาห์นี้	140.00	20	828.00	80	57.00	8	0.00	0	☐	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	
	ทศ.		สัปดาห์ที่ผ่านมา	140.00	20	828.00	80	57.00	8	0.00	0		0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	
รวม สัปดาห์นี้				482	86	15,938	1,096	304	55	0	0		0	0	22	11	0	0	0	0	
รวม สัปดาห์ที่ผ่านมา				482	86	2,409	1,096	304	55	0	0		0	0	22	11	0	0	0	0	

บันทึกข้อมูล

1. พื้นที่ต้นตอ (ไร่)

2. พื้นที่ระบาด (ไร่)

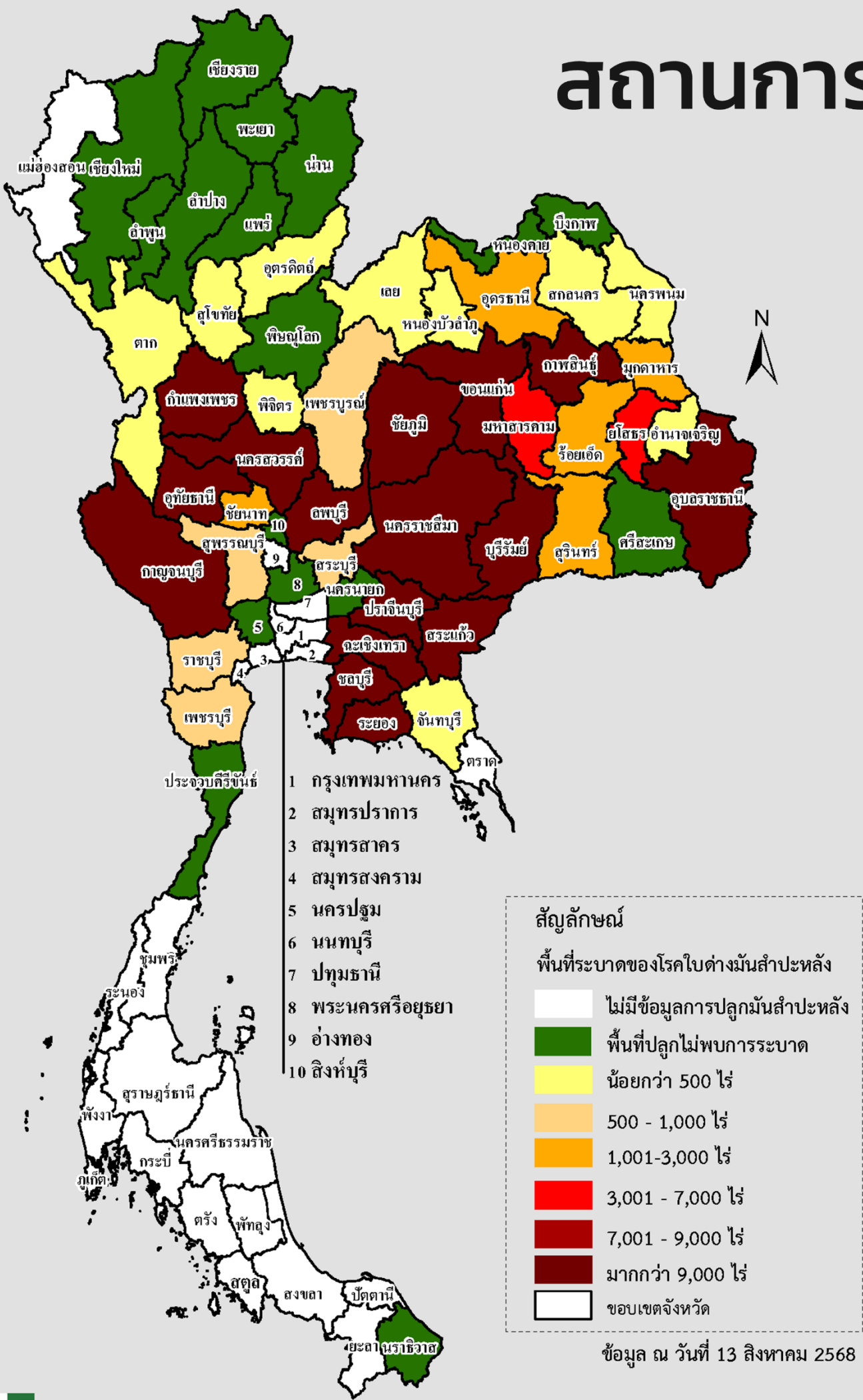
3. บันทึกการช่วยเหลือ (กรณีรายงานข้อมูลการระบาด)

4. กด “บันทึกข้อมูล”

สถานการณ์การระบาดของ โรคใบด่างมันสำปะหลัง

สถานการณ์โรคใบด่างมันสำปะหลัง

- จังหวัดที่พบการระบาด 38 จังหวัด
- พื้นที่ระบาด 998,096.09 ไร่

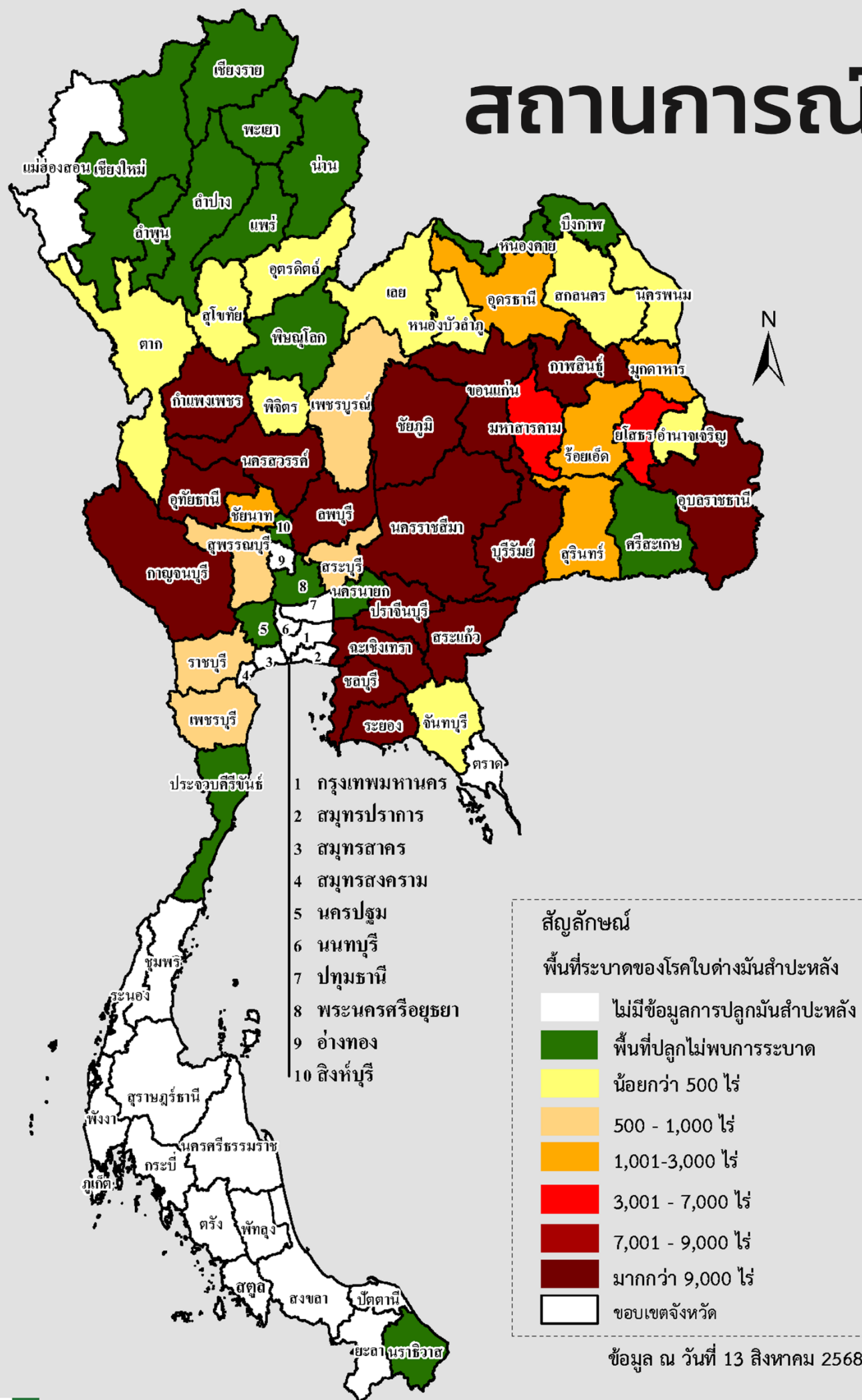

ลำดับ	จังหวัด	พื้นที่ยีนต้น	พื้นที่ระบาดแยกตามอายุ				พื้นที่ระบาด	พื้นที่ระบาด
		(ไร่)	< 3 เดือน	3 - 5 เดือน	6 - 8 เดือน	> 8 เดือน	สัปดาห์นี้ (ไร่)	สัปดาห์ที่ผ่านมา(ไร่)
รวมทั้งประเทศ		8,498,101.40	282,464.88	406,218.57	203,237.05	106,175.59	998,096.09	954,654.04
1	นครราชสีมา	836,670.34	50,413.00	138,898.49	46,046.38	29,055.00	264,412.87	265,236.87
2	กาญจนบุรี	429,374.83	70,286.01	26,625.50	24,324.09	6,868.00	128,103.60	128,103.60
3	ขอนแก่น	381,495.71	4,606.24	53,360.00	38,477.00	15,959.50	112,402.74	112,402.74
4	กาฬสินธุ์	330,166.55	28,025.25	39,148.20	9,469.70	445.00	77,088.15	77,488.15
5	กำแพงเพชร	695,790.84	56,660.53	13,761.98	10.00	60.11	70,492.62	35,784.07
6	ชลบุรี	89,839.70	13,285.00	10,175.25	18,892.75	13,612.00	55,965.00	55,965.00
7	ลพบุรี	314,458.42	9,804.00	27,950.25	8,386.44	4,615.48	50,756.17	50,574.17
8	ปราจีนบุรี	48,164.25	4,647.00	10,244.00	15,248.00	13,638.00	43,777.00	43,777.00
9	อุบลราชธานี	429,587.64	14,734.50	14,706.00	2,839.85	1,755.00	34,035.35	21,042.35
10	บุรีรัมย์	260,636.44	1,451.10	15,164.20	9,289.00	3,435.50	29,339.80	29,109.80
11	ฉะเชิงเทรา	141,879.00	8,683.00	13,121.00	4,038.00	2,357.00	28,199.00	24,164.00
12	สระแก้ว	237,134.75	9,092.00	8,058.00	2,295.00	5,177.00	24,622.00	24,622.00
13	อุทัยธานี	109,546.50	2,844.50	9,784.00	3,512.00	4,130.00	20,270.50	27,808.50
14	ชัยภูมิ	723,413.35	1,569.00	3,850.00	5,460.00	1,441.00	12,320.00	12,140.00
15	ระยอง	33,777.00	2,937.25	2,872.50	4,655.00	1,318.50	11,783.25	11,608.50
16	นครสวรรค์	712,628.31	58.00	5,354.20	5,187.34	498.00	11,097.54	11,085.54
17	มหาสารคาม	127,823.25	-	2,511.00	2,522.00	193.00	5,226.00	5,159.00
18	ยโสธร	78,749.25	418.25	3,784.00	38.00	-	4,240.25	4,632.25
19	สุรินทร์	151,669.82	212.00	1,724.00	-	858.00	2,794.00	2,794.00
20	ชัยนาท	81,812.00	336.00	1,650.00	387.00	-	2,373.00	2,373.00

สถานการณ์โรคใบด่างมันสำปะหลัง (ต่อ)

- จังหวัดที่พบการระบาด 38 จังหวัด
- พื้นที่ระบาด 998,096.09 ไร่

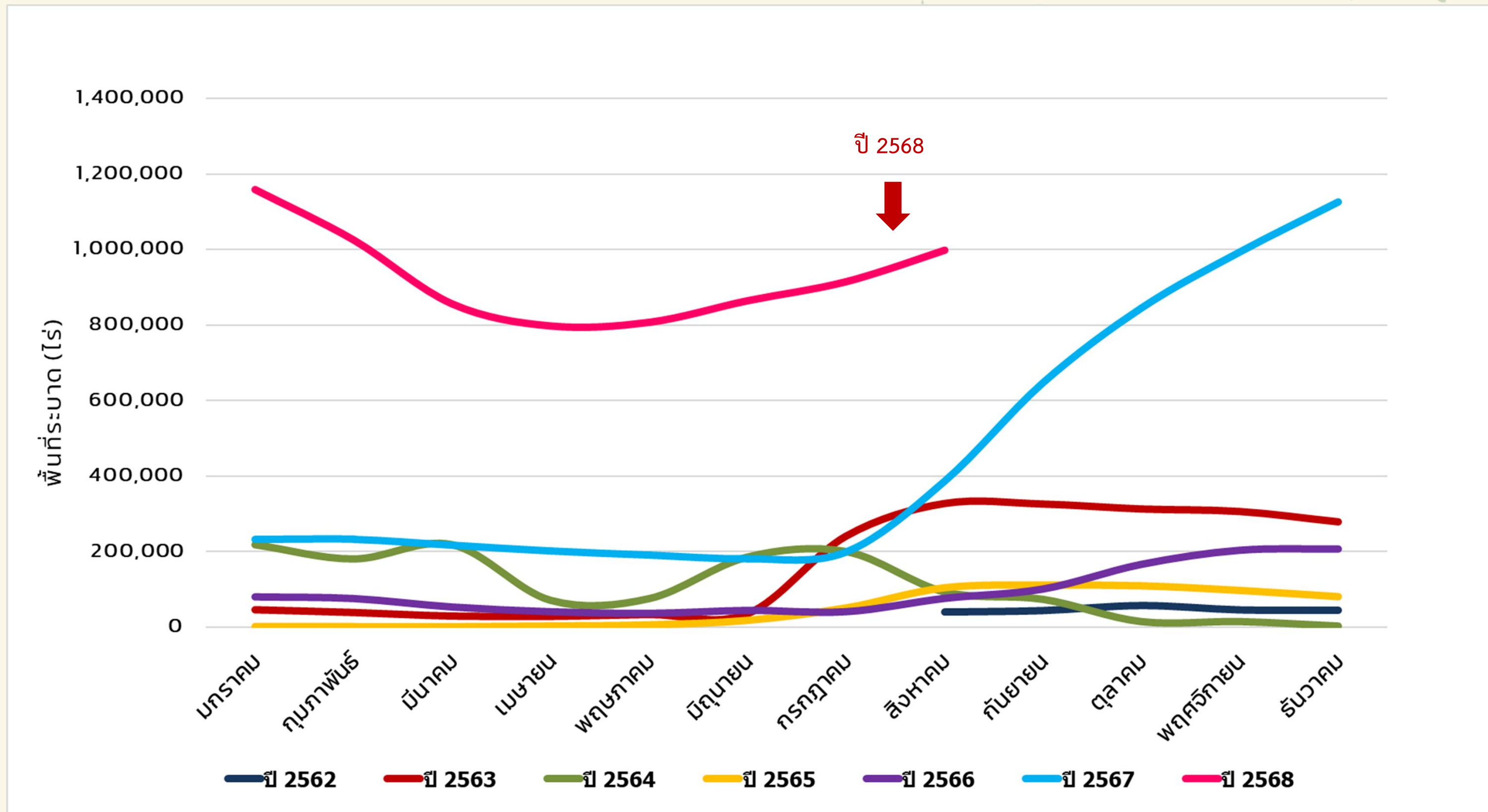

ลำดับ	จังหวัด	พื้นที่ยืนต้น	พื้นที่ระบาดแยกตามอายุ				พื้นที่ระบาด	พื้นที่ระบาด
		(ไร่)	< 3 เดือน	3 - 5 เดือน	6 - 8 เดือน	> 8 เดือน	สัปดาห์นี้ (ไร่)	สัปดาห์ที่ผ่านมา(ไร่)
21	ร้อยเอ็ด	38,258.79	100.00	580.00	963.00	14.50	1,657.50	1,657.50
22	มุกดาหาร	87,289.31	1,144.00	222.00	81.00	205.00	1,652.00	1,652.00
23	อุดรธานี	371,594.94	470.00	631.25	73.00	-	1,174.25	1,124.25
24	ราชบุรี	118,938.30	-	288.00	216.00	456.00	960.00	960.00
25	สุพรรณบุรี	74,589.00	479.00	256.00	81.00	39.00	855.00	855.00
26	สระบุรี	13,871.75	-	657.00	-	-	657.00	657.00
27	เพชรบุรี	10,252.75	2.00	-	620.00	-	622.00	622.00
28	เพชรบูรณ์	203,277.05	-	580.00	-	-	580.00	580.00
29	สุโขทัย	60,572.00	56.25	48.50	57.00	33.75	195.50	195.50
30	อำนาจเจริญ	149,979.17	8.00	170.00	-	-	178.00	176.00
31	เลย	177,849.11	120.00	-	-	-	120.00	120.00
32	อุดรดิตถ์	39,258.90	-	8.00	50.00	-	58.00	96.25
33	สกลนคร	210,810.77	10.00	7.00	5.00	6.00	28.00	28.00
34	จันทบุรี	557.00	-	5.00	6.50	5.25	16.75	16.75
35	ตาก	150,428.15	-	15.00	-	-	15.00	15.00
36	นครพนม	42,746.95	13.00	-	-	-	13.00	13.00
37	พิจิตร	10,248.36	-	5.00	6.00	-	11.00	11.00
38	หนองบัวลำภู	96,220.25	-	3.25	1.00	-	4.25	4.25

ข้อมูล ณ วันที่ 13 สิงหาคม 2568

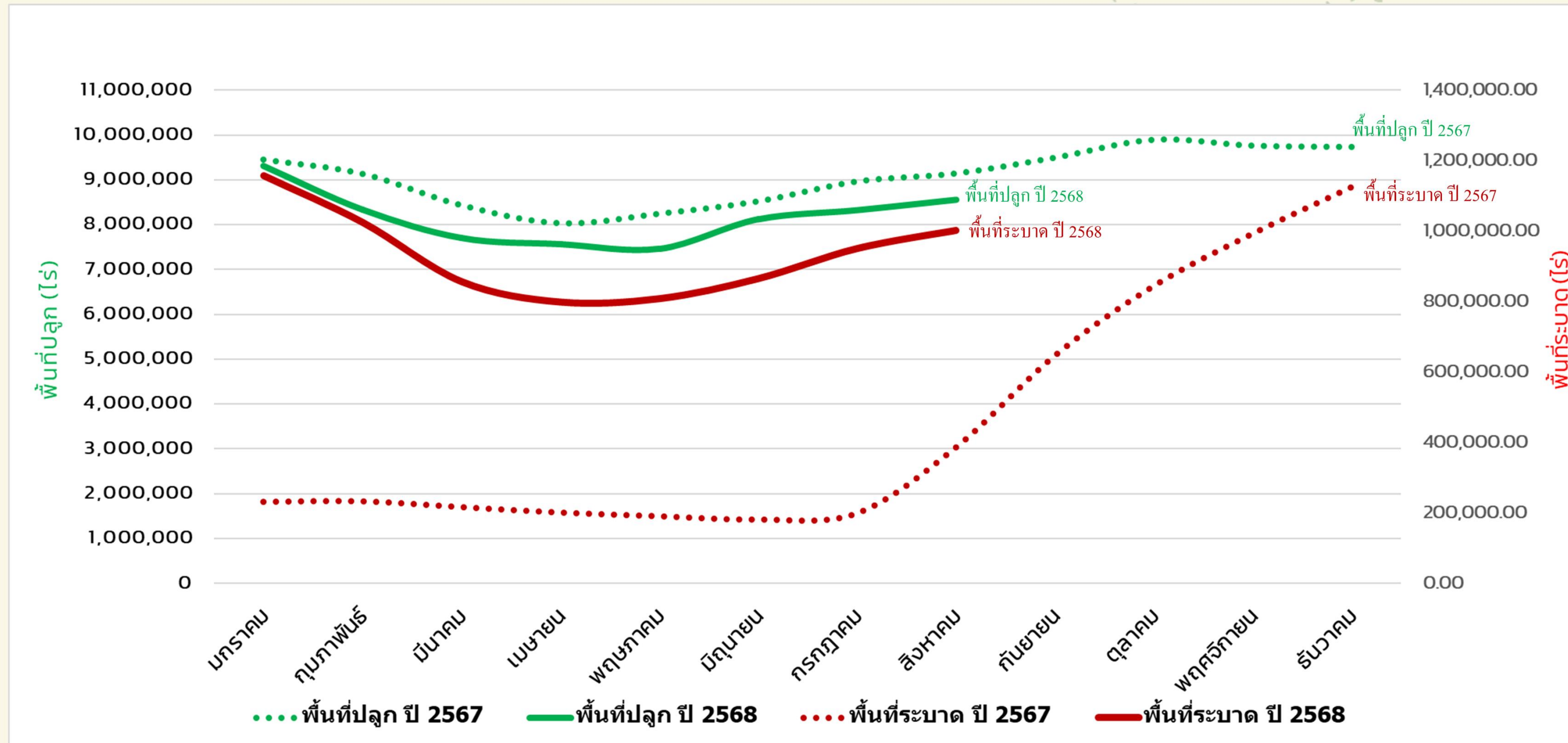

กราฟแสดงสถานการณ์การระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง ปี 2562 - 2568

กราฟแสดงพื้นที่ปลูกและพื้นที่ระบาดโรคใบด่างมันสำปะหลัง ปี 2567 - 2568

มาตรการจัดการโรคใบด่างมันสำปะหลัง

แผนปฏิบัติการด้านมาตรการจัดการโรคใบด่างมันสำปะหลัง

มาตรการ	ระยะก่อนเผชิญเหตุการณ์ระบาด	ระยะเผชิญเหตุการณ์ระบาด	ระยะภายหลังเผชิญเหตุการณ์ระบาด
1. การสร้างการรับรู้	1) รวบรวมองค์ความรู้ สร้างสื่อที่ทันสมัย และดึงดูดความสนใจ 2) ประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกร	1) เพิ่มศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่ และเกษตรกรให้เกิดความตระหนักรู้ 2) สร้างภาคีเครือข่าย ในการประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดองค์ความรู้	
2. การเฝ้าระวังและป้องกันการระบาด	การเฝ้าระวัง 1) สำรวจ ติดตามสถานการณ์การระบาด ศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ 2) รายงาน ข้อมูลผ่านระบบติดตามสถานการณ์ระบาดศัตรูพืชรายแปลง 3) เพิ่มประสิทธิภาพ ระบบเฝ้าระวัง โดยจัดทำ แปลงติดตาม สถานการณ์ศัตรูพืช 4) เฝ้าระวัง การระบาดของไวรัสใบด่างจากพื้นที่ปลูกใกล้เคียง 5) ประชาสัมพันธ์และ เตือน การระบาดอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	การป้องกันไม่ให้เกิดการระบาด (ไม่เคยพบการระบาด) 1) หากพบต้นแสดงอาการ ให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่ 2) ขุดหรือถอน ต้นมันสำปะหลังที่แสดงอาการ 3) ใช้ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องเพื่อกีดกันการแพร่ระบาด	การป้องกันการระบาดซ้ำ (เคยพบการระบาด) 1) รณรงค์ให้เกษตรกรใช้ พันธุ์ทนทาน ต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง 2) คัดเลือก ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังก่อนนำมาปลูก

แผนปฏิบัติการด้านมาตรการจัดการโรคใบด่างมันสำปะหลัง (ต่อ)

มาตรการ	ระยะก่อนเผชิญเหตุการระบาด	ระยะเผชิญเหตุการระบาด	ระยะภายหลังเผชิญเหตุการระบาด
3. การควบคุมการระบาด	1) ใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมและจำกัดพื้นที่ระบาดของศัตรูพืช (พรบ.กักพืช/ประกาศ กจร.) 2) สร้างข้อตกลงร่วมกันของชุมชน	การควบคุมการระบาดไม่ให้ขยายวงกว้าง 1) กรณีเริ่มพบต้นแสดงอาการของโรค แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่ วิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกับเกษตรกร 2) กรณีพบการระบาดไม่มากหรือเริ่มพบการระบาดให้หน่วยเคลื่อนที่เร็วร่วมกับ อปท. ประเมินสถานการณ์ 3) กรณีพบการระบาดไม่มากหรือเริ่มพบการระบาดขอความร่วมมือเกษตรกรทำลายต้นเป็นโรค 4) กำจัดแมลงหิวข้าวยาสูบพาหะนำโรค	พื้นที่ที่พบการระบาดรุนแรง แนะนำเกษตรกรพักแปลง เปลี่ยนพืชปลูกที่มีความเหมาะสมในพื้นที่
4. การให้ความช่วยเหลือ		1) กรณีเกิดความเสียหายจากการระบาด ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการช่วยเหลือ (เบื้องต้น) 2) กรณีเกิดความเสียหายสิ้นเชิงจากการระบาดให้ดำเนินการตามขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลัง	

แผนปฏิบัติการด้านมาตรการจัดการโรคใบด่างมันสำปะหลัง (ต่อ)

มาตรการ	ระยะก่อนเผชิญเหตุการระบาด	ระยะเผชิญเหตุการระบาด	ระยะภายหลังเผชิญเหตุการระบาด
5. การวิจัยและพัฒนาเพื่อการจัดการในระยะยาว		หน่วยงานวิชาการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดย 1) พัฒนาพันธุ์มันสำปะหลัง ให้มีลักษณะต้านทานโรคใบด่างมันสำปะหลัง 2) ใช้เทคโนโลยีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อลดการระบาดของโรค 3) วิจัย พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกมันสำปะหลัง	
6. การติดตามและประเมินผล		ติดตามการขับเคลื่อนและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อปรับแก้ในส่วนที่ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคได้ทันท่วงที	

EST. 1967

DEPARTMENT OF AGRICULTURAL EXTENSION
กรมส่งเสริมการเกษตร

Thank you